

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
8 februari 2007	07-LNV-B-08	TRCJZ/2007/846	20 maart 2007
onderwerp		doorkiesnummer	bijlagen
Reactie rapport Greenpeace: illegale aanvoer kabeljauw Eemshaven			

Geachte Voorzitter,

U heeft verzocht om een reactie op het rapport "Vispiratenparadijs Nederland" van Greenpeace dat onlangs is verschenen.

Inleiding

Graag maak ik melding van mijn waardering voor het feit dat Greenpeace de problematiek van de illegale visserij aan de orde stelt.

De aandacht voor de illegale visserij is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. Dit onder meer naar aanleiding van de discussies daarover in 2001 in FAO kader (Food and Agriculture Organisation) en het afgesproken "International Plan of Action to Prevent, Deter and Eliminate *Illegal, Unreported en Unregulated Fishing*" (IUU). Als in het rapport en in deze brief over illegale visserij wordt gesproken, wordt bedoeld op de begrippen illegale, niet-gerapporteerde en niet-gereguleerde visserij, die zijn gedefinieerd in dit Actieplan. In het vervolg van deze brief zal dan ook worden gesproken over IUU-visserij en daarbij betrokken vaartuigen worden aangeduid als IUU-vaartuigen. In het vrijwillig toe te passen Actieplan roept de FAO alle landen op om alle noodzakelijke maatregelen ter bestrijding van IUU-visserij te nemen en het Actieplan te implementeren. De Europese Commissie heeft in 2002 in het kader van de hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid en als follow up van het FAO Actieplan een meer op de situatie van de Gemeenschap toegesneden Actieplan opgesteld dat momenteel wordt geactualiseerd.

Het Greenpeace rapport

Het Greenpeace rapport gaat in op de mondiale ontwikkelingen met betrekking tot de kabeljauwbestanden in de afgelopen decennia en stelt tegen deze achtergrond de situatie van kabeljauw in de Barentszee aan de orde. Daarbij wordt ingegaan op de ontwikkeling van IUU-visserijactiviteiten en het effect daarvan op het kabeljauwbestand. Tevens stelt Greenpeace de aanlandingen van kabeljauw uit de Barentszee gevangen door middel van IUU-visserij in Europese en met name Nederlandse havens aan de orde. Greenpeace is

Ministerie van
Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit
Directie Juridische
Zaken
Team
Kwaliteitsaangelegenhe
den en Visserij
Bezuidenhoutseweg 73
Postadres: Postbus
20401
2500 EK Den Haag
Telefoon: 070-3786868
Fax: 070-3786127
Telegramadres: Landvis
Web: www.minlnv.nl
Email: www.minlnv.nl

Datum	Kenmerk	Paraaf:	Vervolgblad
20 maart 2007	TRCJZ/2007/846		2

kritisch over de Nederlandse inzet en roept op de nationale en internationale regelgeving aan te scherpen.

De zorgen van Greenpeace over de ontwikkeling van de kabeljauwbestanden en meer in het bijzonder de situatie van het kabeljauwbestand in de Barentszee deel ik. Nederland heeft zich in internationaal verband al langere tijd ingespannen voor een effectieve aanpak van dit probleem. Visstandbeheer is immers een internationale aangelegenheid. Zo is het beheer in de Gemeenschapswateren geschoeid op communautaire leest. Daarnaast spelen regionale visserijorganisaties een rol in het visstandbeheer. Dicht bij huis is dat de NEAFC (North East Atlantic Fisheries Commission) waarvan onder meer de EU, Noorwegen, IJsland en Rusland lid zijn. Ook zijn er in bilaterale visserijakkoorden afspraken gemaakt over het gezamenlijk beheer van visbestanden en de wederzijdse toegang tot deze bestanden. Een voorbeeld is het visserijakkoord over het beheer van de kabeljauwvisserij in de Barentszee tussen Noorwegen en Rusland. Problemen met betrekking tot beheer en de exploitatie van visbestanden vragen - zo constateert ook Greenpeace - om een internationale aanpak. Daarom zijn er in het kader van de Europese Unie, de Verenigde Naties, de FAO en de regionale visserijorganisaties, zoals de NEAFC, aanbevelingen gedaan en maatregelen genomen ter bestrijding van de IUU-visserij. Ten aanzien van het specifieke probleem dat Greenpeace naar voren brengt, is juist recent in internationaal verband een belangrijke stap gezet. Mede op initiatief van Nederland is in het najaar van 2006 in de NEAFC besloten tot invoering van een nieuwe maatregel per 1 mei 2007 die een effectieve en sluitende controle op de vangst en aanlanding van kabeljauw uit de Barentszee mogelijk moet maken.

Voordat ik de details van deze maatregel uiteen zet, ga ik eerst in op de situatie in de Barentszee, de situatie in Nederland, de huidige juridische kaders en de Nederlandse inzet.

De situatie in de Barentszee

Het kabeljauwbestand in de Barentszee wordt beheerd door Noorwegen en Rusland gezamenlijk. Afspraken over de toegestane vangsthoeveelheden, de verdeling daarvan en het beheer zijn door Noorwegen en Rusland in een visserijakkoord vastgelegd. De EU is niet betrokken bij deze bilaterale afspraken.

De meeste kabeljauw in de Barentszee wordt gevangen in de wateren die onder jurisdictie van Noorwegen of Rusland vallen. Het beheer en vooral toezicht op de vangstafspraken in de Barentszee wordt onder meer bemoeilijkt door het feit dat een deel van de visserij in de internationale wateren (zgn. "Loophole") en in een door Noorwegen en Rusland betwist gebied (zgn. "Grey Zone") wordt uitgeoefend. De internationale wateren van de Barentszee worden beheerd door de NEAFC. In het kader van deze regionale visserijorganisatie is voor de internationale wateren, waaronder de Barentszee, een aantal afspraken gemaakt, die verderop worden toegelicht. De in de Barentszee gevangen hoeveelheden worden door de betrokken vissersvaartuigen óf aangeland óf overgeladen op vracht/koelschepen, die de vis vervolgens aanlanden.

Datum	Kenmerk	Paraaf:	Vervolgblad
20 maart 2007	TRCJZ/2007/846		3

De situatie in Nederland

Greenpeace stelt zich kritisch op over de Nederlandse inzet bij de aanpak van aanlandingen in Nederland van kabeljauwvangsten van IUU-visserij in de Barentszee. Het gaat vooral om aanlandingen in IJmuiden/Velsen en in de Eemshaven door vooral onder Russische vlag varende vaartuigen.

De aanlandingen waar in het Greenpeace rapport naar wordt verwezen zijn niet in strijd geweest met Nederlandse regelgeving. Voor zover het daarbij ging om kabeljauwvangsten van IUU-visserij, betrof het overtreding van tussen Noorwegen en Rusland afgesproken beheermaatregelen buiten Nederlands grondgebied. Nederland kan niet anders dan het toezicht op de naleving van de door Noorwegen en Rusland gemaakte afspraken overlaten aan de terzake bevoegde autoriteiten, te weten Noorwegen en Rusland. Het beheer van de door beide landen afgesproken vangstquota behoort bij deze landen. In het internationale zeerecht ligt de primaire verantwoordelijkheid voor de activiteiten van vaartuigen bij de vlaggenstaat (de staat waar het vaartuig geregistreerd staat). Op grond van dit vlaggenstaatsbeginsel zal de vlaggenstaat als eerste moeten verzekeren dat zijn vaartuigen voldoen aan de relevante voorschriften. Voorwaarden als een speciale visvergunning, bijhouden van een logboek en een verbod op overladen zullen in de nationale wetgeving van de vlaggenstaat voorgeschreven moeten worden.

In het volgende zal ik ingaan op het in Nederland geldend juridisch kader dat de afgelopen jaren bepalend is geweest voor de controle en inspectie, en op de inzet van Nederland om uitvoering te geven aan zijn internationale verplichtingen bij de aanpak van IUU-visserij.

De huidige juridische kaders

De regels voor aanlandingen door vaartuigen van derde landen vinden hun grondslag in het Europees recht. De Europese Unie heeft als partij bij de NEAFC in verordening (EG) nr. 2791/1999 en verordening (EG) nr. 1085/2000 uitvoering gegeven aan de afspraken die in het kader van de NEAFC zijn gemaakt. Onder meer is een bepaling opgenomen over de inspectie van schepen die varen onder de vlag van niet-verdragsluitende staten, zoals Georgië of Panama, die soorten aan boord hebben, waarvoor in het kader van de NEAFC aanbevelingen gelden.

Kabeljauw is echter een soort waarvoor in het kader van de NEAFC geen aanbevelingen gelden. Dat betekent dat er in de context van verordening (EG) nr. 2791/1999 en verordening (EG) nr. 1085/2000 geen basis is de aanlanding van kabeljauw door Russische vaartuigen en vaartuigen van andere derde landen te weigeren.

Voorts is in verordening (EG) nr. 2847/1993 en verordening (EG) nr. 1093/94 een regulier EU controleregime voor aanlandingen van schepen van derde landen bepaald. Uitgangspunt is dat deze vaartuigen de visserijproducten rechtstreeks in de havens van de lidstaten van de EU mogen aanlanden, onder de voorwaarden in deze verordeningen. Gaat het om vis gevangen in het gebied van een regionale visserijorganisatie waar de EU bij is aangesloten, zoals de NEAFC, dan mag de vis niet worden aangeland voordat is aangetoond dat voldaan is aan de geldende beheersmaatregelen. Ook hier geldt echter

Datum	Kenmerk	Paraaf:	Vervolgblad
20 maart 2007	TRCJZ/2007/846		4

weer dat de beheersmaatregelen van de NEAFC niet van toepassing zijn op kabeljauw. Mits voldaan is aan de overige voorwaarden van deze verordeningen, is er in de context van verordening (EG) nr. 2847/1993 en verordening (EG) nr. 1093/94 evenmin een basis om de aanlanding van kabeljauw door vaartuigen van derde landen te weigeren.

Aan al deze voorschriften is volledig uitvoering gegeven in de Nederlandse wetgeving, namelijk in de Regeling technische maatregelen 2000, de Regeling stelselmatige controle bij aanlanding 1988 en de Regeling eisen, administratie en registratie inzake uitoefening visserij.

Nederlandse inzet

De primaire verantwoordelijkheid van de vlaggenstaat betekent niet dat Nederland als havenstaat niets kan of wil doen aan de bestrijding van de IUU-visserij. Naast de maatregelen die zijn getroffen ter uitvoering van internationale verplichtingen, is Nederland sinds 2004 naar aanleiding van een verzoek van Noorwegen een nauwe samenwerking gestart bij de controle van de vangst van kabeljauw in de Barentszee. Dit vindt plaats op basis van aparte controleafspraken tussen de EU, Nederland, Noorwegen en Rusland¹. De vangstgegevens van de in Nederland aangelande vangsten worden stelselmatig doorgegeven aan Noorwegen en Rusland, die het beheer over de kabeljauw in de Barentszee hebben. Naar aanleiding van de verstrekte gegevens kunnen zij optreden tegen schepen onder hun vlag of in hun wateren. Ook is er in 2005 en 2006 gezamenlijk met Noorse en Russische inspecteurs in Nederlandse havens een aantal controles op Russische schepen uitgevoerd. De AID heeft bij deze controles en bij reguliere controles echter nooit kunnen constateren dat er kabeljauw aan boord was, die was gevangen in strijd met de geldende beheersmaatregelen. Dit moet ook worden gezien in het licht van de veelvuldig voorkomende situatie dat de betrokken vlaggenstaten weigeren informatie over individuele quota door te geven aan de inspectiediensten van de havenstaten. Van een situatie als bedoeld in artikel 23 van de Fish Stock Agreement², dat is vastgesteld dat de vangst is gedaan op een wijze die de effectiviteit van beheersmaatregelen op de volle zee ondermijnt, is dan ook geen sprake geweest.

Maatregelen per 1 mei 2007

Een internationale aanpak van IUU-visserij is het meest effectief, omdat daarbij het ontduiken van beheersmaatregelen zeer moeilijk is. Daarom heeft Nederland zich actief ingezet voor een aanzienlijke aanscherping van de NEAFC-regelgeving ter bestrijding van IUU-visserij in de Barentszee, onder meer op kabeljauw. Dit heeft geleid tot de introductie van een nieuw controleregime vanaf 1 mei 2007. Dit regime is van toepassing op alle vaartuigen die bevroren vis, gevangen in het NEAFC-verdragsgebied door een vaartuig van een niet EU-lidstaat, aanvoeren en overladen in havens van de Gemeenschap. In beginsel zijn de maatregelen in het kader van NEAFC alleen van toepassing op de

¹ Een overeenkomst tussen de EU en Noorwegen en bilaterale afspraken tussen Nederland en Noorwegen en Nederland en Rusland inzake visserijcontroles.

² Overeenkomst over de toepassing van de bepalingen van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee van 10 december 1982 die betrekking hebben op de instandhouding en het beheer van de grensoverschrijdende en over grote afstanden trekkende visbestanden

internationale wateren van de Barentszee. Aangezien deze controlemaatregel expliciet van toepassing is op het NEAFC-verdragsgebied, valt de gehele Barentszee onder het controleregime, inclusief de wateren waar de kuststaten jurisdictie hebben. Juist in deze wateren wordt veel kabeljauw gevangen.

Bevroren vis afkomstig uit het NEAFC-verdragsgebied, bijvoorbeeld kabeljauw, mag vanaf 1 mei niet worden aangeland voordat de vlaggenstaat heeft bevestigd dat het vissersvaartuig voldoende quotum heeft, de vangsthoeveelheden aan boord juist zijn aangegeven, het vaartuig een vergunning heeft voor het vangstgebied en de aanwezigheid van het vaartuig in het vangstgebied met satellietgegevens is gestaafd. Deze aanpak voorkomt dat de havenstaat moet aantonen dat de vis in strijd met de geldende voorwaarden is gevangen om de aanlanding te kunnen weigeren. De lidstaten dienen tevens ten minste 15% van deze aanvoer of overladingen te inspecteren. Voor de lidstaten van de EU zijn deze maatregelen voorgeschreven in verordening (EG) nr. 41/2007. Alle Verdragsluitende Partijen bij de NEAFC zullen de aanvoer van bevroren vis uit het NEAFC-gebied op deze wijze behandelen. Naar verwachting zal deze maatregel leiden tot een duidelijk effectievere controle en daadwerkelijk bijdragen aan bestrijding van IUU-visserij. Het is anderzijds een illusie te denken dat deze maatregel alle problemen met IUU-visserij oplost, maar het is een forse stap in de goede richting. Nederland anticipeert sinds februari op deze nieuwe maatregel en ontwikkelt met de landen die het aangaat een communicatielijns zodat de uitvoering vanaf 1 mei zo effectief mogelijk plaatsvindt.

Over de in het Greenpeace rapport genoemde Noorse zwarte lijsten, merk ik op dat een deel van de vaartuigen op deze lijsten ook is opgenomen in de IUU-lijsten van de NEAFC en de Northwest Atlantic Fisheries Organisation (NAFO). Volledigheidshalve vermeld ik dat de IUU-lijst van de NEAFC is opgemaakt naar aanleiding van overtredingen van NEAFC-beheersmaatregelen door vaartuigen van niet-verdragsluitende partijen in internationale wateren. Deze vaartuigen mogen onder meer niet lossen in havens van verdragsluitende partijen en blijven verstoken van alle faciliteiten in deze havens. Voor de vaartuigen op de Noorse zwarte lijst die niet op de IUU-lijst van NEAFC en NAFO staan, bestaat geen mogelijkheid de aanlanding standaard te weigeren. Vanaf 1 mei 2007 vallen deze schepen wel onder het nieuwe controleregime.

Ook krijgt vanaf die datum de IUU-lijst van de NEAFC een bredere werking. Overtredingen van NEAFC beheersmaatregelen door vaartuigen van niet-verdragsluitende staten in het verdragsgebied, waar dus ook de wateren onder de jurisdictie van Noorwegen onder vallen, kunnen leiden tot plaatsing op de IUU-lijst van de NEAFC. Dit kan leiden tot meer overeenstemming tussen de nationale zwarte lijst van Noorwegen en de IUU-lijst van de NEAFC in de toekomst.

Afsluiting

De Nederlandse wetgeving en controlepraktijk is geheel in overeenstemming met de internationale verplichtingen. Ik deel de opvatting dat IUU-visserij om een internationale aanpak en samenwerking vraagt. Puur nationale, aanvullende maatregelen ter bestrijding van IUU-visserij zijn immers niet effectief en leiden niet tot vermindering van deze praktijk. Nederland blijft zich dan ook actief inzetten voor verbetering van de maatregelen ter

Datum	Kenmerk	Paraaf:	Vervolgblad
20 maart 2007	TRCJZ/2007/846		6

bestrijding van de IUU-visserij en blijft daarbij de Europese Commissie steunen in haar streven naar een effectievere aanpak. Ook is Nederland actief in het bevorderen van de samenwerking tussen de lidstaten rond de Noordzee. Zo is op Nederlands initiatief de Scheveningengroep³ opgericht die alle zaken rond inspectie, controle, handhaving en effectieve implementatie van communautaire regelgeving frequent bespreekt. Ook zal het onlangs opgerichte Europese Visserijcontrole Agentschap een actieve rol moeten spelen bij de aanpak van de IUU-visserij. Nederland zoekt voorts nauwe samenwerking met het Verenigd Koninkrijk in haar pogingen de IUU-visserij mondiaal aan te pakken.

Nederland is van oordeel dat bij de aanpak van IUU-visserij gestreefd moet worden naar evenwichtige oplossingen waarbij zowel de vlaggenstaten als de havenstaten hun verantwoordelijkheid nemen. Oplossingen moeten overigens niet alleen op het terrein van inspectie, controle en handhaving worden gezocht. Ook de werking van het marktmechanisme en de ketensamenwerking in de visserij zullen hier een rol moeten spelen. De Raad van Visserijministers zal ten slotte in april dit jaar een informeel debat voeren over de IUU-visserij. De Europese Commissie zal in juni dit jaar naar verwachting besluiten tot verdere initiatieven inzake de IUU-visserij.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg

³ De Scheveningengroep bestaat uit de lidstaten rond de Noordzee en is opgericht ter verbetering van de samenwerking op het gebied van controle, handhaving en implementatie van Europese verordeningen inzake de zeevisserij.